

הערכה מקדמית מהיבטים קהילתיים

פרופ' ויקטור פרידמן

המרכז למחקר פעולה ולצדק חברתי

המכללה האקדמית עמק יזרעאל

מהם "היבטים קהילתיים"?

בעלי העניין **כשותפים** בתהליכי הערכה מקדמית:

– אוכלוסיית היעד

– מקבלי התכנית

– משתמשי קצה

– לקוחות

– מושפעים נוספים

וגם מממנים, מפעילים וכו'

מחקר פעולה: Action Research

P. Reason and H. Bradbury, *Handbook of Action Research*, 2001

"תהליך משתף, דמוקרטי

העוסק בפיתוח ידע מעשי למען מטרות אנושיות ראויות...

ומשלב פעולה ורפלקציה, תיאוריה ועשייה

למען חיפוש פתרונות לעניינים חשובים לאנשים...

ולמען הצמיחה של אנשים וקהילותיהם"

מחקר
פעולה

הערכה
מקדמית

מחקר
פעולה

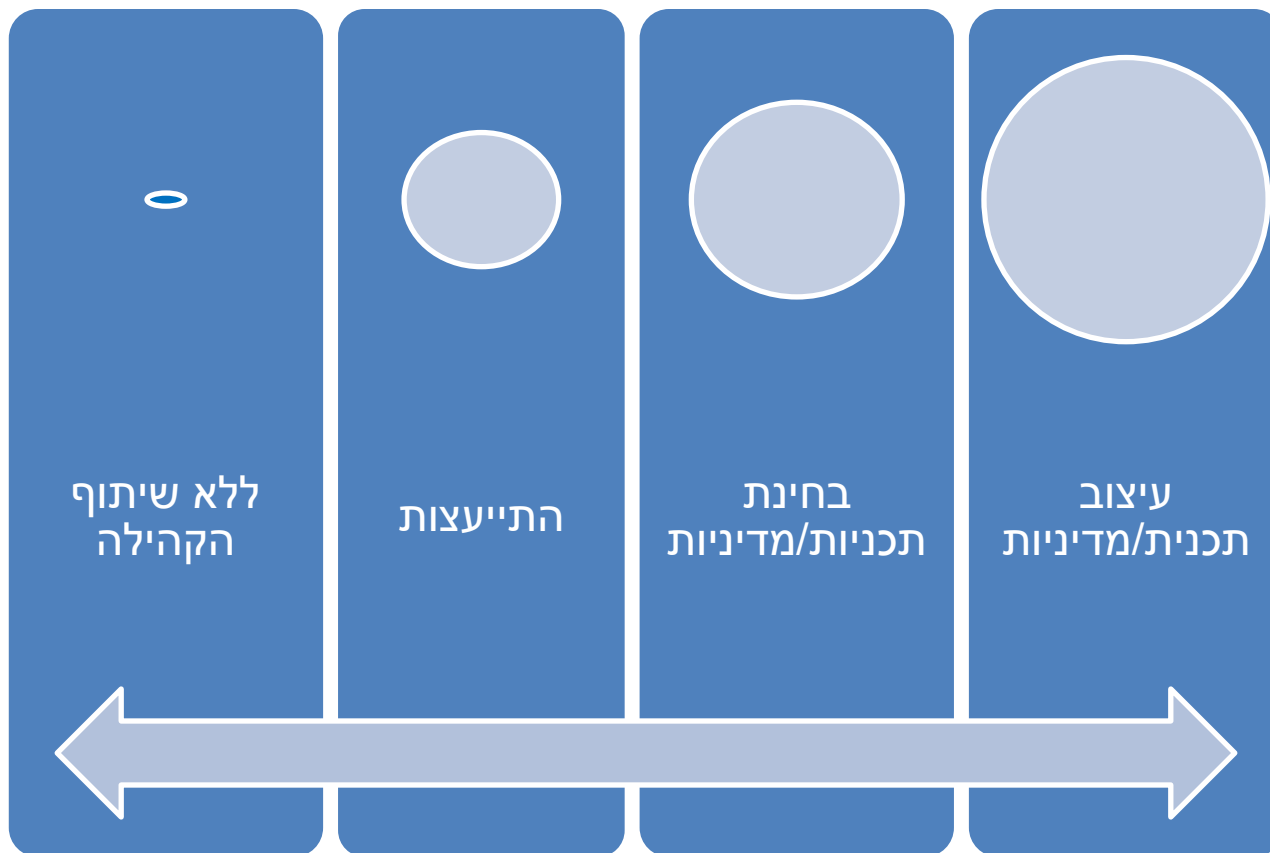
הערכה
מקדמי

מדוע לשתף את הקהילה בהערכה מקדמית?

Floch'lay, B. and Plottu, E. (1998). From Empowerment Evaluation to Public Decision-Making, *Evaluation*, 4(3): 261–277

- אידאולוגיה: דמוקרטיה
- פוליטיקה: אינטרס בתמיכת התכנית
- תקציב: מניעת עיכובים והוצאות מיותרות
- איכות: מידע/ידע תקף יותר

כיצד: דרגות שיתוף הקהילה בהערכה מקדמית

התייעצות עם הקהילה

"אני משתכר 5,000 שקל בחודש, ולפעמים מוותר על ארוחה כדי שיהיה אוכל לילדיי"

הוועדה למלחמה בעוני התכנסה אתמול לדיון נוסף ושמעה עדויות מפי אנשים שחיים בעוני • יו"ר הוועדה, אלי אלולוף: "שלא יהיו אשליות - לא בטוח שהמדינה יודעת להתמודד עם העוני" • דו"ח הביניים של הוועדה יוגש ב-8 באפריל ובהמשך יוגש לעיון OECD

ליאור דטל

« הוועדה למלחמה בעוני התכנסה אתמול שוב על רקע חששות הבריה מבך שעי דיון לא הוקצה תקציב ליישום מסקנותיה על ידי משרד האוצר וחילוקי הדעות ביניהם. דו"ח הביניים של הוועדה יוגש ב-8 באפריל, ולאחר מכן יוגשו לעיון מומחי OECD.

כמה מחברי הוועדה השמיעו ביקורת על כך שנציגי האוצר לא הגיעו לדיונים. "אני שם לב למי שלא נמצא כאן", אמר בדיון פרופ' יונה רוזנפלד, חתן פרס ישראל בחקר העבודה הסר-ציאלית. "אנשים מהאוצר לא ממש נמצאים פה. הפגישה הנוכחית היא נקודת מפנה, וחבל שלא

המצב הכלכלי ימשיך כך - כנראה שאתיאש ואפסיק לעבוד".

שרה, אם חדיהורית, סיפרה: "לאחר הגירושים נזרקתי לרחוב עד שהצלחתי להתאפס ושכרתי דירה". לדבריה, היא מקבלת קצ' בה של 2,800 שקל בחודש ועוברת במשרה חלקית ולא מלאה כדי לא לאבד את הקצבה. "מיותר לציין שהכסף לא מספיק, כשהבנות שלי היו קטנות לא אישרו לנו דיוור ציי בורי, אף שגרנו ברחוב. בכל פעם שהגשתי בקשה לדיוור ציבורי - סורבתי. אדם שמנסס את עצמו על גמילות חסדים מתרוקן מכוחות. אנשים רבים בגילי ובמצבי נורדים מרי שנה מדידה לדירה בשל יוקר הדיוור. מעברי הדירה עולים כסף, מה שמגדיל את מעגל העוני".

מנכ"ל ארגון לתת, ערן וינט

אלי אלולוף צילום: מוטי סילרוד

גובה כי מחסור במזון לא מאפיי רק משפחות שנמצאות בעונ חמור. "גם בעוני חמור פחות י אייביטחון תזונתי. מצב זה גוב מבעיות של משפחות שצריכו לשלם שכר דירה והוצאות נוספות ופעמים רבות לא מצליחות להגיע למצב של תזונה מספקת בשל שאר הוצאות, אחת הן יהיו ברחוב. לא

בחינת תכניות/מדיניות:

“חבר מושבעים” של אזרחים (Citizen’s Juries)

Pimbert, M. & Wakeford, T. (2003). *Prajateerpu*, power and knowledge: The politics of participatory action research in development. *Action Research*, 1(2), 184-207.

<http://www.prajateerpu.org/>

- שימוע פומבי
- תהליך של 20-50 שעות
- חבר המושבעים: 12-20 אנשים מן השורה (לא מומחים)
- בחינת תרחישים חלופיים
- עדים: קובעי מדיניות, מומחים, בעלי עניין
- ועדת פיקוח/בקרה

עיצוב תכניות/מדיניות: הערכה בפעולה

Friedman, V., Rothman, J. & Withers, B. (2006). The power of why: engaging the goal paradox in program evaluation. *American Journal of Evaluation*, 27:2, 1-18.

- שיתוף "מלא" של בעלי עניין
- קביעת מטרות התכנית ובניית "תיאורית התכנית"
- הגדרת הצלחת הפרויקט
- מה? מדוע? כיצד?
- היחיד - הקבוצה - הקהילה
- The Power of "Why?"
- תהליך מובנה וקצוב

חסמים לשיתוף הקהילה בהערכה מקדמית

- "אי אפשר"
- "אין זמן"
- "מה הם יודעים"
- "אתם המומחים"
- "כאילו"